

Nader Onderzoek Vleermuizen

Stadburen te Nijelamer

Documentcode: SOB003446.RAP001

Nader Onderzoek Vleermuizen

Stadburen te Nijelamer

Documentcode: SOB003446.RAP001

Opdrachtgever

De heer Ziel
Schipslootweg 9
8487 GK Nijelamer

Contactpersoon opdrachtgever

De heer G. Ziel

Contactpersoon LievensenseCSO

Mevrouw M. Gehem
E: MGehem@LievensenseCSO.com

Projectcode	SOB003446
Documentnummer	SOB003446.RAP001
Versiedatum	7 mei 2018
Status	Definitief

Autorisatie			
Documentnummer	Versiedatum	Status	
SOB003446.RAP001	7 mei 2018	Definitief	
Opgesteld door:	Functie	Datum	Paraaf
M.Gehem, MSc	Adviseur Ecologie	02.04.201	
Geverifieerd door:	Functie	Datum	Paraaf
J. van Mil, MSc	Adviseur Ecologie	07.05.2018	
Akkoord projectleider:	Functie	Datum	Paraaf
J. van Mil, MSc	Adviseur Ecologie	07.05.2018	

LIEVENSECSO MILIEU B.V.

BUNNIK
Postbus 2
3980 CA Bunnik
Regulierenring 6
3981 LB Bunnik

LEEWARDEN
Postbus 422
8901 BE Leeuwarden
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

MAASTRICHT
Postbus 1323
6201 BH Maastricht
Sleperweg 10
6222 NK Maastricht

HOOGVLIED
Postbus 551
3190 AM Rotterdam-Hoogvliet
Hoefsmidstraat 41
3194 AA Rotterdam-Hoogvliet

E-mail: info@LievensCSO.com
KvK-nummer: 30152124

Website: LievensCSO.com
BTW-nummer: NL. 8075.03.368.B.01

IBAN: NL63 ABNA 0570208009

Inhoudsopgave

Hoofdstuk	Pagina
1 Inleiding	2
1.1 Nader onderzoek beschermde natuurwaarden.....	2
1.2 Wettelijk kader.....	2
2 Plangebied.....	4
2.1 Huidige situatie	4
2.2 Planontwikkeling en geplande ingrepen.....	5
2.3 Afbakening onderzoeksgebied.....	6
3 Onderzoeksopzet en methode.....	7
3.1 Afbakening opzet	7
3.2 Onderzoeksopzet	7
4 Resultaten	9
4.1 Resultaten quickscan.....	9
4.2 Resultaten nader onderzoek.....	9
4.3 Overige soorten en bijzonderheden	11
5 Effectbeoordeling, conclusie en aanbevelingen.....	12
5.1 Effectbeoordeling.....	12
5.2 Conclusie en advies	13
5.3 Aanbevelingen.....	13
5.4 Geldigheid onderzoeksgegevens.....	14

Bijlagen

Bijlage 1	Wet natuurbescherming
Bijlage 2	Literatuur
Bijlage 3	Kaart regionale ligging
Bijlage 4	Foto's van het plangebied
Bijlage 5	Inpassingsplan nieuwe bomen

1 Inleiding

1.1 Nader onderzoek beschermde natuurwaarden

In opdracht van de heer Ziel, heeft LievensesCSO Milieu B.V. een Nader Onderzoek Vleermuizen, weidevogels en weidevogelgebied uitgevoerd voor het plangebied aan de Stadburen nummer 18 in Nijelamer. Aanleiding voor de nader onderzoeken zijn de voor het project uitgevoerde Quicksan Natuurwetgeving (LievensesCSO Milieu, 2015) waarin is geconcludeerd dat sprake is van potentieel foerageergebied en een potentiële vliegroute van vleermuizen en het ambtelijk akkoord van 16 december 2016. Het bevoegd gezag heeft daarin akkoord gegeven voor ontwikkeling van de locatie, maar haar zorgen geuit met betrekking tot vleermuizen en het nabijgelegen weidevogelgebied en de daar broedende weidevogels. Deze soortgroepen kunnen mogelijke schade ondervinden als gevolg van de planontwikkeling. In dit nader onderzoek wordt ingegaan op de onderzoeksresultaten van het nader onderzoek vleermuizen. De onderzoeksresultaten met betrekking tot weidevogels en het weidevogelgebied zijn reeds gerapporteerd (LievensesCSO, 2017).

Het doel van dit nader onderzoek is vast te stellen of de betreffende ontheffingsplichtige vleermuissoorten daadwerkelijk voorkomen (met bijbehorende functie(s) in het plangebied) en/of vervolgens de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). In geval van te verwachten knelpunten tussen de vleermuissoort(en) en planontwikkeling, wordt aangegeven welke vervolgstappen nodig zijn en welke mitigerende (verzachtende maatregelen) en/of compenserende maatregelen van toepassing kunnen zijn. Als het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk.

LievensesCSO Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van LievensesCSO Milieu B.V. voor de flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is LievensesCSO Milieu B.V. lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). LievensesCSO Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van het opgestelde nader onderzoek. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de heer Ziel en is zijn eigendom.

1.2 Wettelijk kader

De Wnb voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten (zie bijlage 1). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. In de Wnb zijn hiernaast, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten:

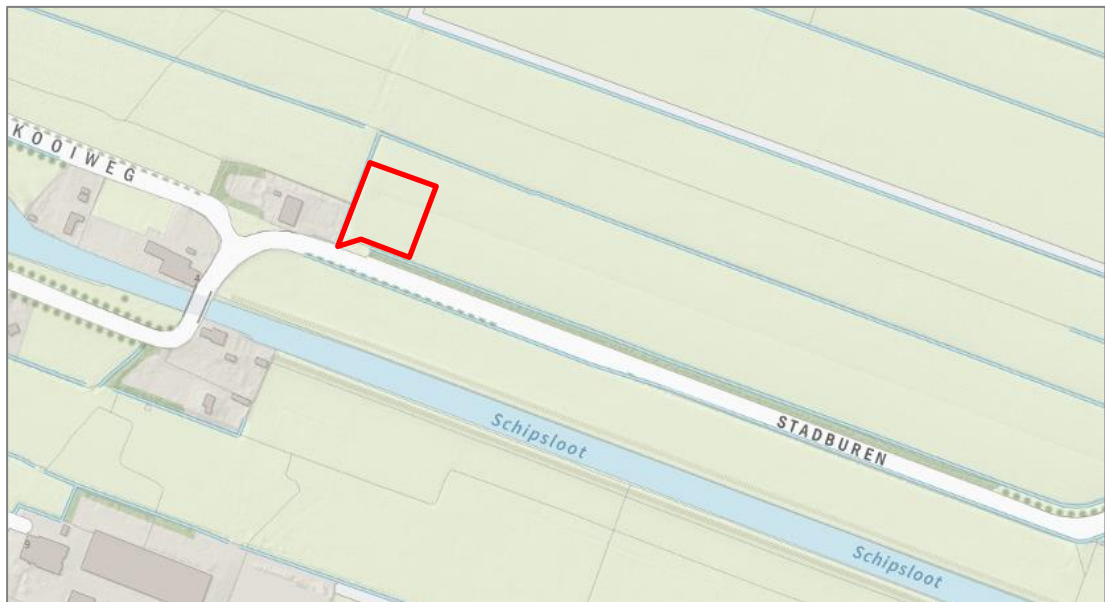
- Artikel 3.1: Vogelrichtlijnsoorten.
- Artikel 3.5: Habitatrichtlijnsoorten en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I.
- Artikel 3.10: Andere (nationale) soorten.

Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. In bijlage 1 staat nader toegelicht welke verboden dit zijn en wat deze inhouden.

2 Plangebied

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (met reeds de bestemming wonen) is gesitueerd aan de Stadburen in Nijelamer (zie figuur 2.1, 2.2 en bijlage 3), omvat een deel van een agrarisch perceel (grasland) en wordt omgeven door permanent watervoerende watergangen die regelmatig geschoond worden. Het plangebied heeft de enkelbestemming wonen en de dubbelstemming archeologie. Aangrenzend aan het plangebied (westzijde) ligt een woning. Het plangebied grenst aan de zuidzijde met de stadburen, parallel aan de stadburen loopt, met buiten het plangebied een houtsingel (figuur 2.3). De houtsingel bestaat onder andere uit gewone es, meidoorn, sleedoorn, zwarte els, wilg en zomereik.

Figuur 2.1: overzicht van het projectgebied (rood omkaderd) en de omgeving (bron: pdok.nl)

Figuur 2.2: Plangebied vanaf het oosten

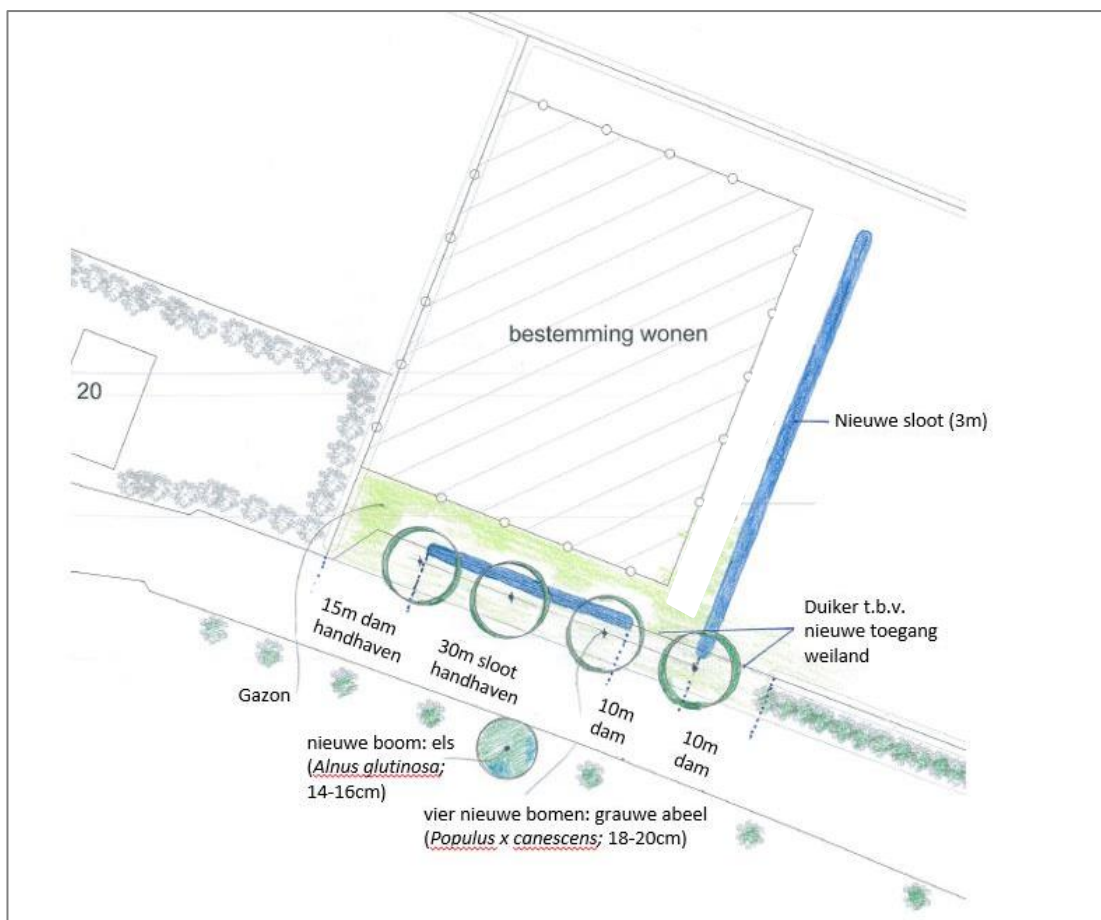
Figuur 2.3: Houtsingel aan de Stadburen

2.2 Planontwikkeling en geplande ingrepen

De heer Ziel is voornemens om een nieuwe woning te realiseren aan de Stadburen in Nijelamer, de kavel is weergegeven in figuur 2.1 (rood kader). Het ambtelijk akkoord voor deze locatie is op 12 december 2016 gegeven door het bevoegd gezag. De voorgenomen planontwikkeling bestaat uit:

- het realiseren van nieuwe bebouwing en herinrichting van het plangebied, echter zijn er ten tijde van schrijven nog geen concrete bouwplannen;
- ten behoeve van de ontwikkeling zal het westelijk deel van de houtsingel worden vervangen door enkele solitaire bomen (figuur 2.4 en bijlage 5).

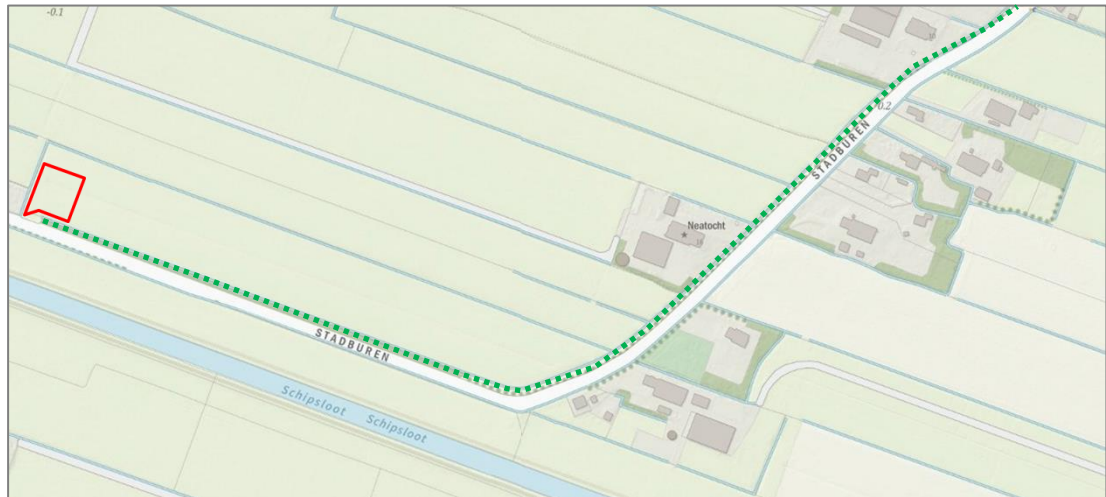
In dit nader onderzoek worden de mogelijke effecten van aanpassing van de houtsingel en de bouw van een nieuwe woning beoordeeld.

Figuur 2.4: Inpassingsplan nieuwe bomen langs de Stadburen (zie bijlage 5 voor een grotere versie)

2.3 Afbakening onderzoeksgebied

Op basis van de quickscan is vastgesteld dat de houtsingel ten zuiden van het plangebied in potentie geschikt is als onderdeel van een vliegroute, bovendien biedt de houtsingel dekking die noodzakelijk is voor het foerageergebied van verschillende soorten vleermuizen (figuur 2.5). Tijdens het nader onderzoek is aandacht besteed aan het plangebied en aan de binnen de invloedssfeer aanwezige vliegroute. De aanwezige bomen zijn niet geschikt voor vleermuizen als verblijfplaats (geen holtes en dergelijke).

Figuur 2.5: Plangebied (rood kader) en deel van de potentiële vliegroute (groen doorbroken lijn)

3 Onderzoeksopzet en methode

3.1 Afbakening opzet

Het nader onderzoek betreft een soortgerichte inventarisatie naar de in de omgeving voorkomende vleermuissoorten. Vanuit de verspreidingsgegevens (NDFP, 2017 a en b) is het voorkomen van de volgende soorten in de omgeving van het plangebied bekend: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

Gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis komen verspreid in Nederland voor en jagen in gesloten tot halfopen landschap. Voor zowel de zomer- als winterverblijfplaats gebruiken gewone dwergvleermuis en laatvlieger vooral gebouwen, waarbij zij weggroepen achter betimmering, dakpannen of in de spouw. De ruige dwergvleermuis maakt voor haar verblijfplaats gebruik van zowel bomen als de betimmering en dakbedekking van gebouwen. In de winter worden naast de zomerverblijfplaatsen ook spouwmuren benut. Het plangebied ligt op relatief korte afstand van potentiële verblijfplaatsen en de bomen bieden een lijnvormig oriëntatie punt waardoor het plangebied en haar directe omgeving mogelijk onderdeel uitmaken van het foerageergebied en/of een vliegroute van de in de verspreidingsgegevens vermelde soorten. Dit betreft dan ook een nader onderzoek naar alle drie de genoemde soorten die in de omgeving van het plangebied voorkomen: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.

3.2 Onderzoeksopzet

Voor het onderzoek naar vleermuizen is onder andere gebruik gemaakt van het vleermuisprotocol (Netwerk Groene bureaus, versie 2017), diverse soortenstandaarden (RVO, 2014a en 2014b) en kennisdocumenten (BIJ12, 2017a en 2017b). In deze documenten wordt per vleermuissoort en type verblijfplaats aangegeven hoeveel inzet noodzakelijk is, welke onderzoeksmethode dient te worden toegepast en in welke tijd van het jaar het beste kan worden onderzocht. Alle veldinventarisaties zijn door deskundig personeel op geschikte dagen in de juiste periode voor de soorten uitgevoerd, zodat de gegevens voldoen aan de geldende normen zoals opgesteld in de protocollen en soortspecifieke documenten (zie tabel 3.1 en 3.2).

Bij het inventariseren van een potentieel foerageergebied en potentiële vliegroute dienen conform het vleermuisprotocol in de voor de soort geschikte periode (tabel 3.1) minimaal twee veldbezoeken te worden uitgevoerd. Elke ronde start bij zonsondergang en duurt tenminste twee uur. Tussen beide veldbezoeken dient een periode van minimaal 8 weken te zitten, één van de veldbezoeken dient in de kraamperiode te worden uitgevoerd.

De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door: de heer D. Habers, werkzaam bij LievensenseCSO Milieu B.V. en mevrouw B. Kuik werkzaam bij JMecologie.

Tabel 3.1. Overzicht optimale onderzoeksperioden voor nader onderzoek vleermuizen

Soort	Type verblijfplaats	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	juli	aug	sep	okt	nov	dec
Gewone dwergvleermuis	<i>kraamperiode</i>												
	<i>vliegroute</i>												
	<i>foerageergebied</i>												
Laatvlieger	<i>kraamperiode</i>												
	<i>vliegroute</i>												
	<i>foerageergebied</i>												
Ruige dwergvleermuis	<i>kraamperiode</i>												
	<i>vliegroute</i>												
	<i>foerageergebied</i>												

 suboptimale onderzoeksperiode
 optimale onderzoeksperiode
 niet geschikte onderzoeksperiode

De aanwezigheid en het gebruik van het plangebied door vleermuizen is onderzocht met behulp van detectieapparatuur: Petterson D200/DX240 en Elekon Batlogger M. Met deze apparatuur worden waargenomen geluiden digitaal vastgelegd. Hierdoor is analyse van de opgenomen vleermuisgeluiden met behulp van software mogelijk; zoals Elekon BatExplorer en Petterson Batsound. Tijdens de veldbezoeken is gebruik gemaakt van een GPS en opnameapparatuur (Edirol en Batlogger M), zodat de plaatsbepaling en de geluidswaarnemingen digitaal zijn vastgelegd.

Tabel 3.2. Datum en omstandigheden veldbezoeken

Datum	Tijd	Zon onder	Temp.	Wind	Bewolking/neerslag	Uitgevoerd door
27-06-2017	22:05-00:05	22:04	15 °C	3 Bft noordoost	half bewolkt	D. Habers
29-08-2017	20:25-22:30	20:28	18 °C	3 Bft zuidwest	bewolkt, droog	B. Kuik

4 Resultaten

4.1 Resultaten quickscan

In de quickscan is vastgesteld dat het plangebied mogelijk een functie heeft als foerageergebied en/of vliegrouete voor de in de omgeving voorkomende vleermuissoorten. Op basis van de beschikbare gegevens en de ecologie van de verschillende vleermuizen wordt het voorkomen van de volgende soorten verwacht: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. De te kappen bomen bieden geen geschikte verblijfplaats door het ontbreken van openingen en veelal een onvoldoende diameter.

4.2 Resultaten nader onderzoek

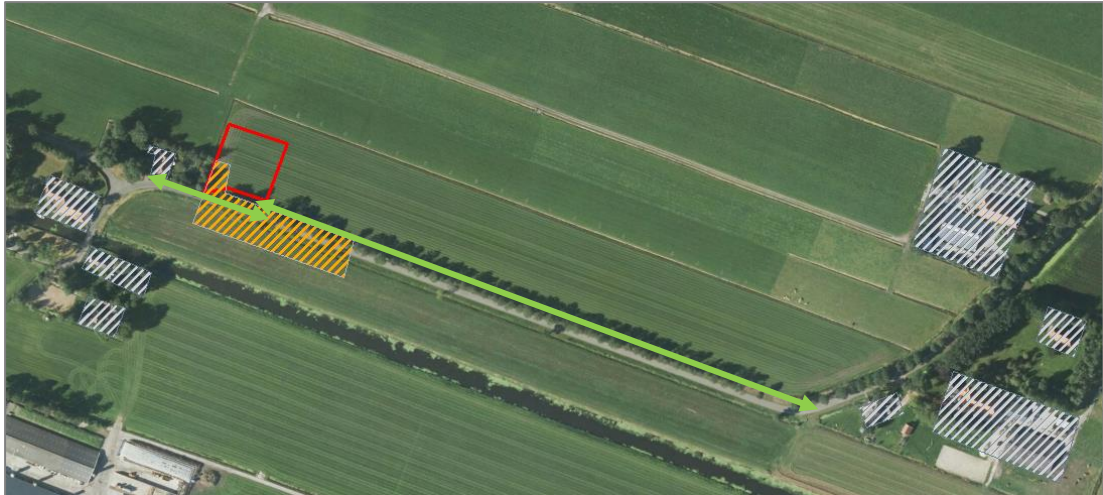
Op basis van dit nader onderzoek is vastgesteld dat het plangebied door gewone dwergvleermuis en laatvlieger wordt gebruikt als foerageergebied. Ook het deel van de Stadburen direct ten zuiden van het plangebied, waar aan weerszijde bomen staan (figuur 4.1) wordt gebruikt als foerageergebied. Het gaat om circa vijf gewone dwergvleermuizen en drie laatvliegers. Het plangebied en de houtsingel liggen in een open agrarisch gebied waar weinig dekking in de vorm van huizen, bosschages en houtsingels aanwezig is. Naast de houtsingel zijn de tuinen die aan de oost- en westzijde van het plangebied liggen (grijze arcering) in potentie geschikt als foerageergebied. Omdat slechts enkele individuen gebruik maken van het plangebied en de dubbele bomenrij en bovendien in de directe omgeving potentieel foerageergebied aanwezig is het plangebied niet essentieel als foerageergebied van de waargenomen en verwachte vleermuissoorten.

Figuur 4.1 Houtsingel en bomenrij direct ten zuiden van het plangebied aan de Stadburen

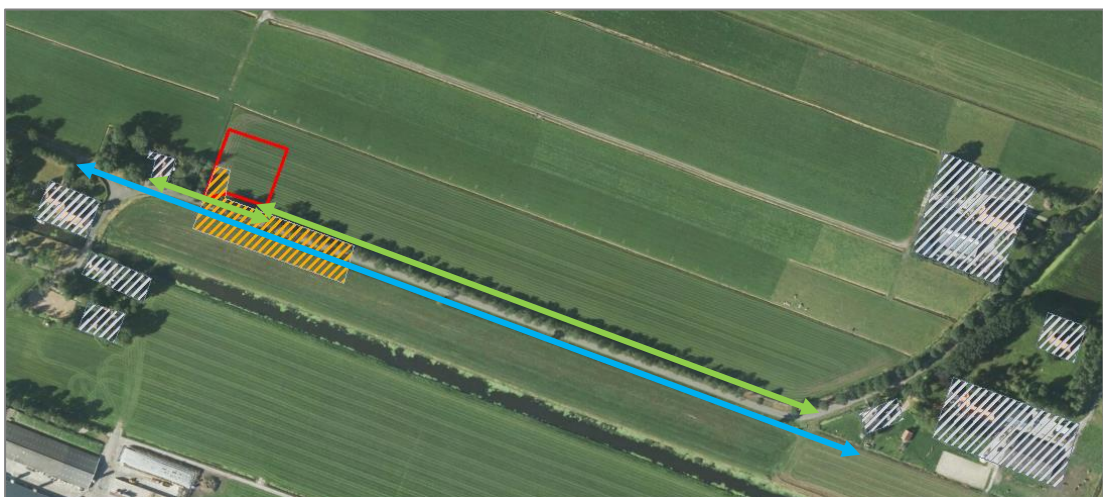
De gebouwen direct ten westen en de huizen ten oosten van het plangebied zijn bovendien in potentie geschikt als verblijfplaats van deze soorten. Laatvlieger legt regelmatig grotere afstanden (10 kilometer) af tussen haar verblijfplaats en geschikt foerageergebied. De potentiële verblijfplaatsen in de ruimere omgeving van het plangebied zijn niet op kaart

weergegeven. Tijdens beide onderzoeken is het gebruik van de gebouwen niet onderzocht, wel zijn vliegbewegingen van beide soorten tussen deze potentiële verblijfplaatsen aangetoond.

Figuur 4.2 Functies voor gewone dwergvleermuis; foerageergebied (oranje), vliegroute (groen) en potentiële verblijfplaatsen en foerageergebied (grijs) ten opzichte van het plangebied (rood).

De houtsingel wordt door gewone dwergvleermuis en laatvlieger gebruikt als onderdeel van een vliegroute. Het betreft voor beide soorten een essentiële vliegroute vanwege de afwezigheid van alternatieve lijnvormige elementen in de omgeving. Laatvlieger gebruikt naast de houtsingel ook vliegroutes parallel langs de zuidzijde van de straat en over de weilanden. Tijdens het laatste veldbezoek zijn meerdere malen exemplaren waargenomen die langs de houtsingel tussen de woningen aan de Kooiweg/Schipslootweg en de Stadburen vlogen (blauw in figuur 4.3).

Figuur 4.3 Functies voor laatvlieger; foerageergebied (oranje), vliegroute in de kraamperiode en het najaar (groen), additionele vliegroute in het najaar (blauw) en potentiële verblijfplaatsen (grijs) ten opzichte van het plangebied (rood).

4.3 Overige soorten en bijzonderheden

Tijdens het veldbezoeken zijn diverse andere diersoorten waargenomen. Het gaat om diverse vogelsoorten welke geen jaarrond beschermde nestlocatie hebben, zoals: meerkoet, vink, wilde eend en zilverreiger. Daarnaast is een haas waargenomen die in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is vrijgesteld (Provincie Fryslân, 2016). Voor deze soorten geldt de algemene zorgplicht. Er zijn geen waarnemingen van andere strikt beschermde flora- of faunasoorten.

5 Effectbeoordeling, conclusie en aanbevelingen

Het plan omvat de realisatie van een nieuwe woning aan de Stadburen in Nijelamer. Ten behoeve van de ontwikkeling zal het plangebied opnieuw worden ingericht en wordt het westelijk deel van de houtsingel verwijderd. In dit nader onderzoek zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden op verschillende vleermuissoorten beoordeeld.

5.1 Effectbeoordeling

In en binnen de invloedssfeer van het plangebied is een nader onderzoek vleermuizen uitgevoerd naar de verwachte soorten: gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Het gebruik van de houtsingel als onderdeel van een vliegroute is vastgesteld voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Tussen de opening van de bestaande woning, de houtsingel en de dubbele rij bomen ten zuiden van het plangebied wordt door enkele vleermuizen gefoerageerd. Het betreft één tot slechts enkele individuen van zowel de gewone dwergvleermuis als de laatvlieger op hetzelfde moment. De effecten worden hieronder nader omschreven en weergegeven in tabel 5.1.

Foerageergebied

Zowel in de zomer als het najaar wordt het plangebied gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuis en laatvlieger (één tot slechts enkele op hetzelfde moment). De vleermuizen gebruiken de bomen aan de Stadburen en rondom de bestaande woning. Door het voornemen gaat een deel van het bestaande foerageergebied verloren echter zal de houtsingel worden gecompenseerd waardoor opnieuw geschikt foerageergebied beschikbaar komt bovendien is kunnen de individuen uitwijken naar foerageergebied in de directe omgeving (o.a. rondom de bestaande bebouwing). Het plangebied en het deel van de houtsingel wat zal worden verwijderd zijn daarmee niet essentieel als foerageergebied van vleermuizen.

Vliegroute

De vliegroute wordt gevormd door de combinatie van de houtsingel aan de noordzijde van de Stadburen en de bomen aan de zuidzijde van de weg. Deze bomen rij loopt tot circa 120 meter richting het oosten maar ter hoogte van de houtsingel staan de bomen op circa 20 meter afstand van elkaar.

Door de vervanging van de houtsingel door enkele solitaire bomen blijft de essentiële vliegroute behouden. De laatvlieger kan zich makkelijk in open landschap oriënteren en zal naar verwachting geen negatieve gevolgen ondervinden. De gewone dwergvleermuis kan een afstand van circa zeven meter overbruggen. Wanneer een dubbel lijnvormige element aanwezig is (dubbele rij bomen) kan gewone dwergvleermuis een afstand tot 16 meter overbruggen (BIJ12, 2017a). Door de aanplant van een viertal nieuwe bomen ter plaatse van de houtwal (plantafstand 16 meter) en de aanplant van één nieuwe boom in de rij aan de zuidzijde van de Stadburen wordt de vliegroute geoptimaliseerd. De vliegroute zal door het voornemen niet worden onderbroken en zal zijn functie behouden. Negatieve gevolgen zijn niet aan de orde.

Tabel 5.1: Effecten planontwikkeling op de onderzochte soorten

Onderzochte functies	Effect van de planontwikkeling
Foerageergebied	Tijdelijk minder geschikt
Vliegrouete	Geen negatieve gevolgen voor de essentiële vliegrouete van gewone dwergvleermuis en/of laatvlieger

5.2 Conclusie en advies

Op basis van dit onderzoek wordt geconcludeerd dat bij de voorliggende planontwikkeling geen negatieve gevolgen zijn voor essentiële vliegrouetes van de strikt beschermde gewone dwergvleermuis en/of laatvlieger. Daarnaast kunnen, door de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode uit te voeren (zie paragraaf 5.3) ook negatieve gevolgen voor het foerageergebied volledig worden uitgesloten. Op basis van dit onderzoek geconcludeerd dat er geen conflicten met de Wnb worden verwacht. Deze en andere beschermde soorten (zie ook LievenseseCSO, 2015 en 2017) ondervinden geen negatieve effecten door het voornemen.

Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb en/of het nemen van bijzondere mitigerende of compenserende maatregelen voor de aanwezige vleermuissoorten is niet nodig.

5.3 Aanbevelingen

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten, ook die niet beschermd zijn via de Wnb, geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11). In de zorgplicht wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit betekent dat tijdens de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van diverse algemene soorten. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om het terrein zelfstandig te verlaten. Indien deze dieren het terrein niet zelfstandig kunnen verlaten, dienen deze te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. De voorkeur gaat uit naar het uitvoeren van werkzaamheden in de minst kwetsbare periode.

Minst kwetsbare periode

Er moet zo veel mogelijk gewerkt worden buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. De meest gunstige periode voor het uitvoeren van werkzaamheden is afhankelijk van de functie en de activiteit. De planontwikkeling heeft effect op een essentiële vliegrouete die gezien de open ligging jaarrond wordt gebruikt. Deze activiteiten dienen conform het kennisdocument bij voorkeur plaats te vinden in de periode dat de gewone dwergvleermuis niet actief is, dus in de periode dat ze in winterrust zijn. De winterrust loopt globaal van midden oktober tot midden april maar wordt sterk beïnvloed door de weersomstandigheden.

Omdat de houtsingel in potentie geschikt is als broedgebied van algemene broedvogels wordt geadviseerd versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen (doorgaans tussen 15 maart en 15 augustus) uit te laten voeren. Wordt er wel in het broedseizoen gewerkt dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een deskundige op het gebied van vogels te worden ingezet. De deskundige stelt vast of broedsels aanwezig zijn en zo ja of deze worden verstoord door de toekomstige werkzaamheden.

Het gebruik van lichtbronnen

Voorts wordt geadviseerd met de verlichting (tijdens bouwfase en bij realisatie) rekening te houden met soorten die gevoelig zijn voor licht (bijvoorbeeld vleermuizen). Dit kan door het licht zo veel mogelijk te richten, zo min mogelijk 's nachts te werken en strooilicht zo veel mogelijk te beperken

5.4 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”*

Bijlagen

Bijlage 1 Wet natuurbescherming

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt sinds 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is er op gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1).

Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Houtopstanden

Het doel van in de Wnb opgenomen de regels ten aanzien van houtopstanden blijft de blijft de instandhouding van het bosareaal. De kern wordt gevormd door een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze regels vloeien als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale en internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De regels met betrekking tot houtopstanden zijn van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Wnb' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De wet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Wnb' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings-) vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de wet, met uitzondering van éénrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkings-percentages van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, éénrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, Italiaanse populier, linde, paardenkastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparen en kweekgoed.

Ook bevat de Wnb een basis om regels te stellen ter uitvoering van Europese regels die beogen te verzekeren dat in internationaal verband verhandeld hout en verhandelde houtproducten duurzaam zijn.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage 2 Literatuur

BIJ12, 2017a Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pippistrellus pippistrellus* versie 1.0, juli 2017 Bij12 Utrecht.

BIJ12, 2017b Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pippistrellus nathusii* versie 1.0, juli 2017 Bij12 Utrecht.

LievenseseCSO Milieu, 2015, Quicksan Natuurwetgeving-Onderzoeklocatie sectie J nummer 340 Wolvega te Nijlamer, documentcode 14J136.RAP001, Lievensese CSO Milieu B.V., Bunnik

LievenseseCSO Milieu, 2017, Nader Onderzoek verstoring weidevogels, projectcode 14J136, uitgegeven op 19 september 2017, LievenseseCSO Milieu B.V., Bunnik

NDFF, 2017a Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF - quickscanhulp.nl

NDFF, 2017b NDFF verspreidingsatlas NDFF - verspreidingsatlas.nl

Provincie Fryslân, 2016, Vaststellen Verordening Wet natuurbescherming Fryslân 2017, Provinciaal blad nummer 6515 van 7 december 2016, Provincie Fryslân, Leeuwarden.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014a, Soortenstandaard gewone dwergvleermuis (*Pippistrellus pippistrellus*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014b, Soortenstandaard ruige dwergvleermuis (*Pippistrellus nathusii*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland), 2014e, Soortenstandaard watervleermuis (*Myotis daubentonii*) versie 2.0 december 2014, Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Zwolle.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging 2017 Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.

Internetbronnen:

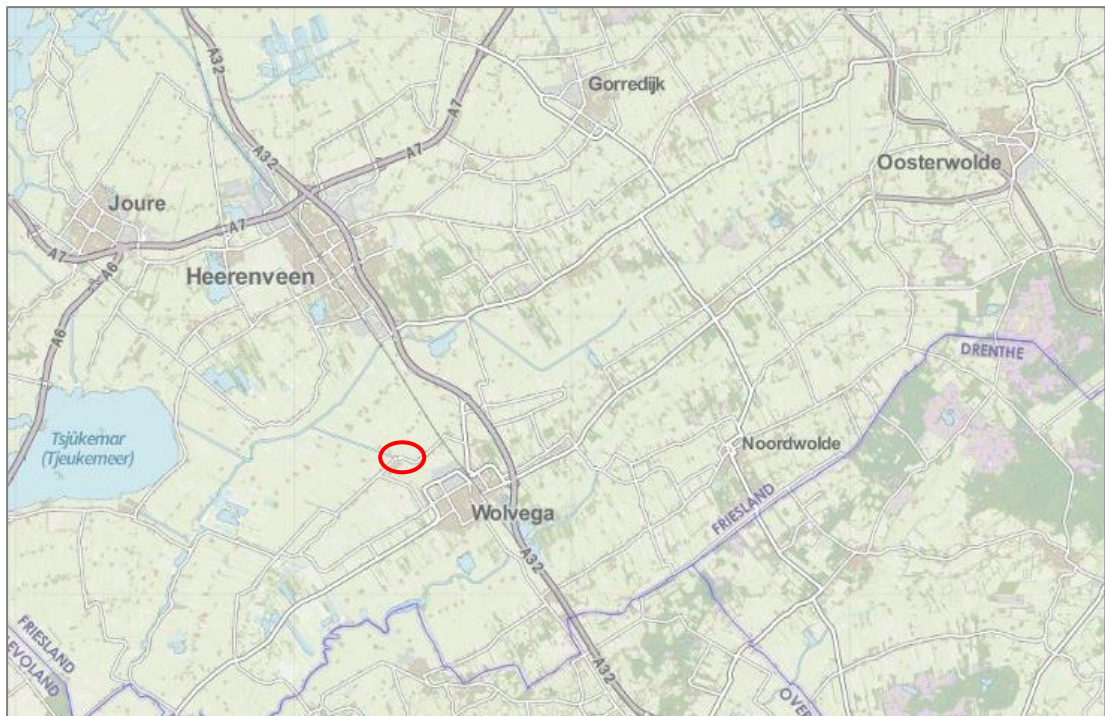
www.bij12.nl

www.mijnrvo.nl

www.telme.nl

www.vleermuis.net

Bijlage 3 Kaart regionale ligging

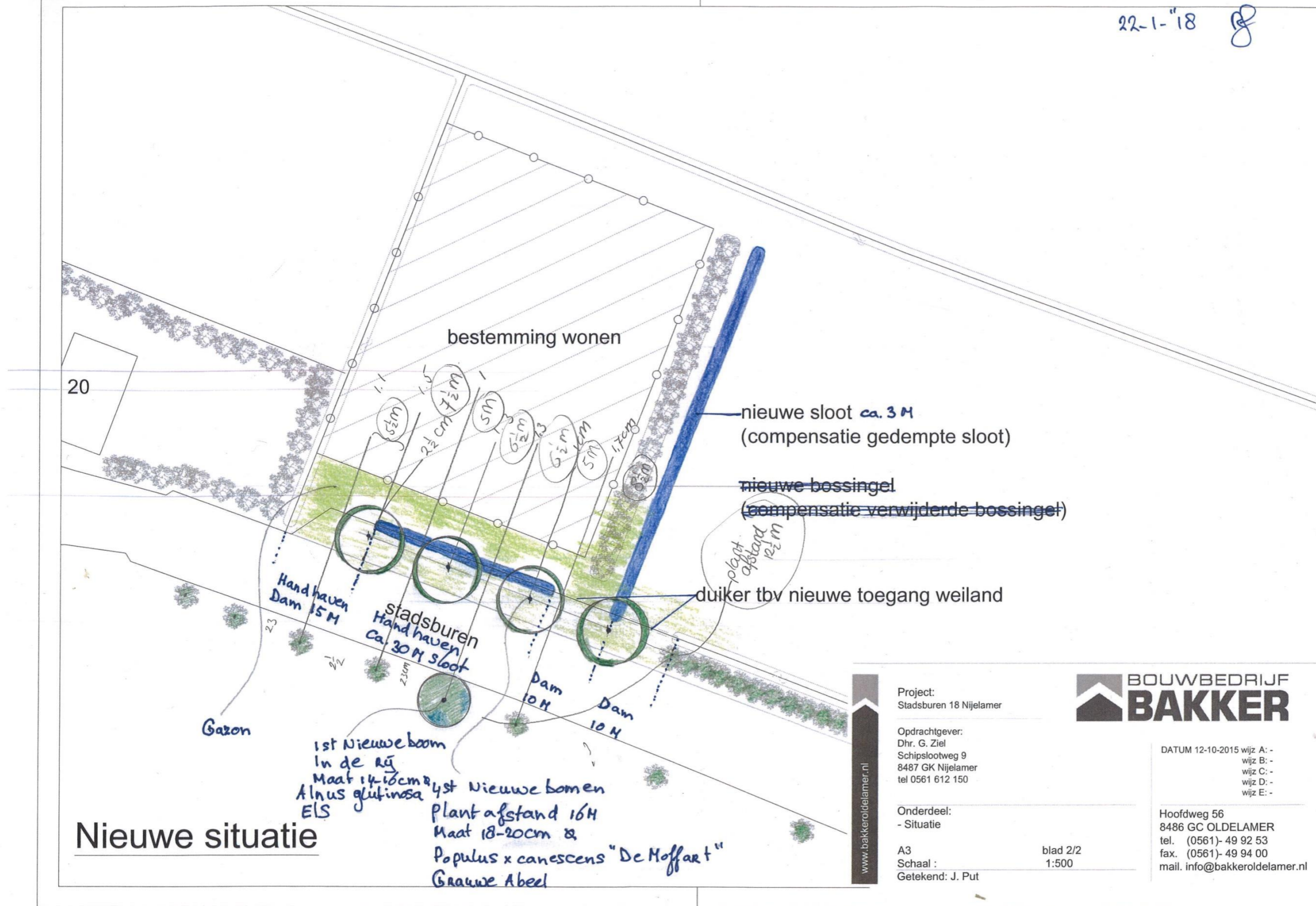
Locatie van het plangebied (rood omcirkeld; bron: pdok.nl)

Bijlage 4 **Foto's van het plangebied**

Bijlage 5 **Inpassingsplan nieuwe bomen**

22-1-18

Nieuwe situatie

Project:
Stadsburen 18 Nijelamer

Opdrachtgever:
Dhr. G. Ziel
Schipsslootweg 9
8487 GK Nijelamer
tel 0561 612 150

Onderdeel:
- Situatie

A3
Schaal : 1:500
Getekend: J. Put

 BOUWBEDRIJF
BAKKER

DATUM 12-10-2015 wijz A: -
wijz B: -
wijz C: -
wijz D: -
wijz E: -

Hoofdweg 56
8486 GC OLDELAMER
tel. (0561)- 49 92 53
fax. (0561)- 49 94 00
mail. info@bakkeroldelamer.nl